

pravo v posest vzela, ker to pravo kakor omenjeno, ni za se obstoječe prejemno pravo, temveč se mora spoznati kot posestniku ozemlja pristujoča odškodnina za časno porabo zemlje. Dne 29. septembra 1879 vložena tožba zavoljo motenja posesti ni bila torej nikakor prepozna vložena. —

B. N . . . k.

Slovenščina pred sodnijo.

I.

Vzajemno-zavarovalna banka „Slavija“ v Pragi je pri c. kr. mest. del. okrajni sodnji ljubljanski vložila slovensko prošnjo za vknjižbo eksekutivne zastavne pravice na posestvo dolžnika, ki stanuje v okraji loškem.

Sodnija v Ljubljani je s slovenskim odlokom od 11. maja 1880, št. 10322, prošnji vstregla, ter poprosila c. kr. okrajno sodnijo v Loki, da bi dovoljeno vknjižbo v svojej zemljiščneji knjigi izvršila. Ali loška okrajna sodnija tega storiti ni hotela, ter se izgovarjala, da je zemljiška knjiga v Loki samo nemška.

C. kr. mest. del. okrajna sodnija je potem slovenski svoj odlok uničila, ter izdala novega in sicer v nemškem jeziku. Proti temu odloku se je banka „Slavija“ pritožila na c. kr. nadsodnijo v Gradci. Leta pa je z odločbo od 6. oktobra 1880, št. 11095 rekurz odbila. Nadsodnijski intimat se glasi:

Po rekurzu vzajemno-zavarovalne banke „Slavije“ proti tukajšnjemu odloku od 16. julija 1880, št. 15709, s katerim odlokom se je v eksekucijskeji zadevi pritožnice proti Matiju Jerebu v slovenskem jeziku sostavljena prošnja za eksekutivno zastavno pravico rešila v nemškem jeziku, je visoka c. kr. nadsodnija v Gradci, gledé na to, da justičnega ministra naredba od 15. marca 1862, št. 865, s katero se je raba slovenskega jezika tistim sodnijam te nadsodnije, v katerih okrožji prebivajo Slovenci, naložila, razločuje slučaje, v katerih je raba slovenskega jezika predpisana, od tistih, v katerih je raba tega jezika samo dovoljena; gledé na to, da se iz navedenega načina, v katerem so slučaji naštetí kakor tudi iz besed justičnega ministra naredbe od 5. septembra 1867, št. 8636 in 9396, katera je sodnijam v kronovini kranjskeji ukazala,

da naj se ravnaajo po zgoraj omenjeni prvi naredbi, sklepati mora, da so slučaji, v katerih se sodnije slovenskega jezika poslužiti morejo, taksativno naštet, in da torej sodnijam ni na voljo dano, tudi pri družih, kakor pri naštetih opraviilih poslužiti se slovenskega jezika; gledé na to, da so se te naredbe pod mnenjem izdale, da se je do tedaj samo v nemškem jeziku uradovalo, tako, da se morajo sodnije pri vseh v naredbah ne omenjenih slučajih še vedno nemškega jezika posluževati; gledé na to, da se pisanje zemljiščnih knjig ne nahaja niti mej tistimi slučaji v katerih je raba slovenskega jezika ukazana, niti mej tistimi, v katerih je samo dovoljena; gledé na to, da spada pisanje zemljiščnih knjig k notranjemu uradovanju, pri katerem pa se je do sedaj vedno samo nemški jezik rabil, tako, da bi se v tem oziru stvar jedino le po poti kake specijelne norme predrugčiti smela; gledé na to, da bi izdaja slovenskega odloka tudi z ozirom na §. 98. in 102. zakona za zemljiščne knjige, in na §. 9. izvršilne instrukcije ne bila na mestu, — rekurz zavrgla, ter odlok c. kr. mest. deleg. okrajne sodnije v Ljubljani od 16. julija 1880, št. 15709, potrdila.

Gledé na to, da je razsodba od 13. novembra 1879, št. 26597, na katere podlagi se je eksekutivna vknjižba dovolila, izrekla se v bagatelnem postopanju, in da za to postopanje po §. 87. zakona od 27. aprila 1873, št. 66 drž. zak., veljajo v eksekuciji določbe sumaričnega postopanja, in gledé na to, da so po tem ravno omenjenem postopanju rekurzi proti jednako se glasečim odlokom prvega in drugega sodnika nepostavni, je navišji sodnijski dvor na Dunaji izvanredni revizijski rekurz banke „Slavije“ odbil, ter prvega sodnika odlok potrdil. (Določba od 22. decembra 1880, št. 14148.)

Opomba. V tem slučaju je visoka c. kr. nadsodnija v Gradci pripoznala, da se sodnije v vojvodini Kranjski pri nekaterih uradnih opraviilih slovenskega jezika posluževati **morajo**.

II.

Naši čitatelji že vedo, da je c. kr. nadsodnija v Gradci v nekem slučaju c. kr. okrajnej sodnji v Kamniku ukazala, v slovenskem jeziku izdano razsodbo strankama odvzeti, ter izdati novo, v nemškem jeziku pisano razsodbo.

Obe stranki sta se pritožili na Dunaj, ali od najvišjega sodnijskega dvora se je izdal ta-le intimat:

V rešitvi poročila od 9. februarja 1881, št. 1883, o rekurzih obeh strank v in possessorio summarissimo obravnavanej zadevi Petra Kebra po dr. Pirnatu, tožnika, proti Jožefu Mazoviču in Andreju Jančigaju, zavoljo motenja v posesti, v katerej zadevi je okrajna sodnija v Kamniku razsodni odlok od 1. oktobra 1880, št. 6854, strankama izročila v slovenskem jeziku, višja sodnija pa ta odlok z odločbo od 22. decembra 1880, št. 13364, pokončala in okrajnej sodniji ukazala, slovenska parija strankama odvzeti, razsodni odlok v nemškem jeziku sestaviti, strankama izročiti, v drugem pa postavno se obnašati, je c. kr. najvišji sodnijski dvor glede na to, da bi bil redni in nezadržljivi tok pravnega postopanja v najvišjej meri postavljen v nevarnost, če bi strankam, zastopnikom ali sodnijam prepuščeno bilo, pri sodnijskih vlogah in rešitvah posluževati se po samolastnej svojej volji tega ali drugega jezika; gledé na to, da so nadsodnije vsled §. 90. uradne instrukcije uradno paziti zavezane, da se zavoljo uradnega jezika obstoječe zapovedi pri sodnijah točno izpolnujejo; glede na to, da se pri rešitvi vprašanja, v katerem jeziku da se sodnijske vloge in rešitve sestaviti smejo, sodnije morajo ravnati le po zapovedih občnega sodnijskega reda ali poznejših z močjo zakona previdenih naredb; gledé na to, da morajo vsled §. 13. o. s. r. stranke, kakor tudi zastopniki v svojih „govorih“ rabiti deželni jezik, v katerem se morajo, kar je razumno samo ob sebi, izdati tudi sodnijske rešitve, gledé na to, da je v vojvodini kranjske od časa vpeljanja občnega sodnijskega reda pred sodnijami brez izjeme samo nemški jezik veljal kot deželni jezik, v katerem so morale vsled ravno navenega §. 13. vse sodnijske vloge pisane biti, in v katerem so se izdale tudi vse sodnijske rešitve; — gledé na to, da ta v zakonu in v dejanskih razmerah opravičena raba nemškega jezika kot jedinega deželnega sodnijskega jezika na Kranjskem niti po kakem zakonu, niti po naredbi, z močjo zakona izdani, odpravljena ali omejena ni bila; gledé na to, da justičnega ministra naredbe od 15. marca 1862, št. 865, in od 5. septembra 1867, št. 8636 in 9396, po §. 13 in po tem §. vstvarjenih postavnih razmer spremeniti niso hotele in tudi spremeniti niso mogle; ter so temveč samo nameravale, v notranjem uradnem občevanji strankam, jedino le slovenskega jezika zmožnim, stanje olajšati, glede na to, da je po tem takem v slovenskem jeziku pisani razsodni odlok okrajne

sodnije v Kamniku od 1. oktobra 1880, št. 6854, v formalnem oziru bolehal na nuliteti, katera se je morala uradno opaziti, in da je vsled tega nadsodnija ta odlok po pravici pokončala, ter okrajnej sodnji v Kamniku naložila, izdati ga v nemškem deželnem sodnijskem jeziku; — revizijska rekurza Petra Kebra in Andreja Jančigaja, katera naj rekurzov stroške vsak svoje trpita, odbil, ter nadsodnijsko odločbo od 22. decembra 1880, št. 13364, potrdil.

Opomba. Vsled te določbe se sodnije v vojvodini kranjskej nikdar in nikoli slovenskega jezika posluževati ne smejo.

Pred prisojenjem zapuščine ne more zapustnikov naslednik za-se izterjati zapustnikove terjatve.

Pokojni A. B. posodil je pred nekoliko leti V. A. Ivanoviču 200 gld. Ker ni dolžnik o pravem času tega posojila povrnil, terjal je uprikov naslednik F. B. Franović s tožbo de pr. 24. septembra 1880. leta, št. 5378 plačilo posojenega zneska. Če prav ni prišel toženec k odločenej obravnavi, izrekel je c. kr. kotarski sod vodnjanski dne 20. novembra 1880, št. 6504, to-le razsodbo:

Toženec je dolžan plačati v 14. dneh pod eksekucijo; a ne tožitelju, temveč zapuščini pokojnega A. B. v roke sodnika, istemu pokojniku na posojilu dolžni znesek 200 gld. sè 10 % obrestmi vred od 23. avgusta 1878. leta naprej tekočimi, ter povrniti v istem času pod jednako posledico pravdne stroške ugotovljene na 8 gld. 30 kr.

Razlogi:

Ker je bila tožba o pravem času dostavljena tožencu, in ker kljubu temu ni prišel toženec k odločenej obravnavi, mora se po §. 18. dvorn. dekr. od 24. oktobra 1845, št. 906, domnevati, da je dejanje v tožbi navedeno resnično, ter da ne more toženec tožiteljevej zahtevi ničesar odgovarjati. Treba bi bilo torej tožbo vsakakor uslišati,

gledé na to pa, da naslednik, kateremu je bilo na podlagi §. 810. drž. zak. izročeno oskrbovanje in uživanje zapuščine ni še s tem zadobil pravne posesti zapuščine, kajti k temu je potrebno sodno prisojenje;